

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 15 april 1999 beslutat att bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över 1999 års ekonomiska vårproposition (prop. 1998/99:100) i vad avser den ekonomiska politiken och utgiftstaket m.m. (yrkandena 1–5) och vissa skattefrågor (yrkandena 25–28) jämte de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör kulturutskottets beredningsområde.

Med anledning av propositionen har ett antal motioner väckts.

Kulturutskottet yttrar sig i det följande över propositionen i vad avser den preliminära fördelning av utgifterna på utgiftsområden åren 2000–2002, såvitt rör utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, som skall utgöra riktlinje för regeringens budgetarbete, jämte motionerna 1998/99:Fi14 (m) och Fi15 (kd), båda motionerna i den mån de rör kulturutskottets beredningsområde. Utskottet redovisar även att motionerna Fi16 (c) och Fi17 (fp) tar upp frågor inom utgiftsområde 17.

I yttrande 1998/99:KrU5y yttrar sig kulturutskottet över propositionen i vad avser förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1999, såvitt rör utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid jämte motion 1998/99:Fi15 (kd).

Utskottet

Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2000–2002

Regeringens förslag

I 1998 års budgetproposition presenterade regeringen en preliminär fördelning av utgifterna på utgiftsområden för åren 2000 och 2001. Riksdagen godkände denna fördelning som riktlinje för regeringens budgetarbete (bet. 1998/99:FiU1, rskr. 1998/99:38). För utgiftsområde 17 angavs utgiftsramen till 7 597 miljoner kronor för år 2000 och till 7 722 miljoner kronor för år 2001 (avrundade belopp).

I 1999 års vårproposition föreslår regeringen för år 2000 en reviderad preliminär fördelning av utgifterna för budgetåren 2000 och 2001 samt en preliminär fördelning för år 2002. Flera faktorer har enligt propositionen lett till reviderade utgiftsområdesramar. Bland annat kan nämnas de nya satsningar, som redovisas i propositionen, utgiftsbegränsningar och reviderad pris- och löneomräkning på anslagen för förvaltningsändamål. För utgiftsområde 17 beräknas utgiftsramen för år 2000 till 7 524 miljoner kronor, vilket innebär en minskning med 72 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut hösten 1998. För år 2001 föreslår regeringen en preliminär ram som uppgår till 7 626 miljoner kronor, vilket är en minskning med 97 miljoner kronor jämfört med riksdagens beslut hösten 1998. För år 2002 föreslås en preliminär ram på 7 806 miljoner kronor (prop. tabell 7.1 s. 135).

I propositionen redovisar regeringen sin avsikt att lägga fram förslag om en ny filmpolitik, vilket innebär att filmområdet kommer att tillföras ökade statliga medel från år 2000. Regeringen kommer även att på olika sätt lyfta fram de möjligheter till ökad sysselsättning, regional utveckling och ökad välfärd som satsningar på kulturområdet ger. Vidare anges att arbetet med att förverkliga ett museum och kunskapscentrum om Förintelsen och dess följder skall prioriteras i regeringens fortsatta arbete.

I propositionen anges att en besparing om 20 miljoner kronor beräknats på utgiftsområdet för vart och ett av åren 2000 och 2001. Därutöver ökar utgiftsområdet för år 2000 med 3,4 miljoner kronor eftersom anslaget C 3 Bidrag till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet flyttas över från utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Sammanställning av motionsförslagen

I följande tabell redovisas – med utgångspunkt i innehållet i de partimotioner som väckts av Moderata samlingspartiet och Kristdemokraterna – de båda partiernas ställningstaganden till regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 17 genom angivande av avvikelser från regeringens förslag.

Ramarnas storlek i miljoner kronor (motionsförslagen i förhållande till propositionen)

	Beräknat 2000	Beräknat 2001	Beräknat 2002
Proposition 100 s. 135	7 524	7 626	7 806
Fi14 (m)	6 915 (-609)	7 017 (-609)	7 197 (-609)
Fi15 (kd)	7 534 (+10)	7 636 (+10)	7 816 (+10)

Motion Fi14 (m)

Motionärerna bakom motion Fi14 (m) anser att statens ansvar bör koncentreras till områden som är av allmänt intresse och av nationell karaktär samt beroende av statliga medel för att verksamheter skall komma till stånd. Motionärernas beräkning utgår från en minskning av anslaget till Statens kultur-

råd och anslaget Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete. Vidare innebär beräkningen att anslagen till Riksteatern, Rikskonserter, Riksutställningar och Ungdomsstyrelsen skall minskas och att anslaget till allmänna samlingslokaler skall upphöra. Motionärerna anser att 100 miljoner kronor skall satsas på en kulturfond och att kulturarvsfrågor och kulturmiljövård skall prioriteras.

Utgiftsramen bör för vart och ett av åren 2000, 2001 och 2002 vara 609 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslagit.

Motion Fi15 (kd)

I motionen föreslås ökning av anslagen till allmänna samlingslokaler (+ 10 miljoner kronor), trossamfundens lokaler (+ 8 miljoner kronor) och länsmusiken (+ 10 miljoner kronor). Vidare föreslås att 10 miljoner kronor skall avsättas för ideell verksamhet och att ramen skall förstärkas med ca 12 miljoner kronor. Stöd till fackförbundens uppsökande verksamhet bör inte utgå (för år 1999 utgår 40 miljoner kronor).

Sammantaget blir resultatet av motionens förslag en ökning av ramarna för vart och ett av åren 2000, 2001 och 2002 med 10 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Kulturutskottets bedömning

Regeringen har i sitt förslag till ramar för åren 2000, 2001 och 2002 beräknat ökade statliga satsningar för filmområdet. Vidare aviseras icke preciserade besparingar om 20 miljoner kronor för vart och ett av åren 2000 och 2001. Därutöver tillförs utgiftsområdet 3,4 miljoner kronor genom att anslaget Bidrag till kvinnoorganisationernas centrala verksamhet förs över från utgiftsområde 14 till utgiftsområde 17.

Utskottet tar i detta sammanhang ställning endast till de föreslagna ramarna och inte till de av regeringen aviserade förändringarna, bl.a. på filmområdet. Utskottet konstaterar att motionsförslagen inte innehåller några erinringar mot den inriktning som angivits i propositionen men att de anger vissa för respektive parti angelägna satsningar och omprioriteringar. Utskottet tar inte ställning till de olika inriktningar, då det gäller framtida satsningar, som anges i motionsförslagen. Sådana frågor kommer att aktualiseras i höstens budgetarbete.

Det anförda innebär att utskottet inte heller tar ställning till Centerpartiets och Folkpartiets partimotioner, motionerna Fi16 (c) och Fi17 (fp). Utskottet konstaterar att de båda partierna inte föreslår någon ändring av ramarna i förhållande till regeringens förslag. Här bör dock nämnas att det i båda motionerna anges inriktningar till användningen av medlen som kortfattat kan beskrivas på följande sätt.

Motionärerna bakom motion Fi16 (c) avser att föreslå vissa omfördelningar inom utgiftsområde 17 för att finansiera en ökning med 25 miljoner kronor till allmänna samlingslokaler och för att inrätta ett nytt stöd om 20 miljoner kronor för ungdomskultur. Motionärerna bakom motion Fi17 (fp) beräknar att inom utgiftsområdet minska medlen för fackförbundens uppsökande verksamhet för att därmed finansiera angelägna regionala projekt.

Utskottet har vid sina överväganden beslutat att tillstyrka regeringens förslag till preliminär beräkning av ramarna för utgiftsområde 17 för de tre aktuella åren. Detta ställningstagande innebär att utskottet inte kan tillstyrka en sådan minskning som föreslås i motion Fi14 (m) i denna del. Inte heller kan utskottet tillstyrka den ökning av ramarna som föreslagits i motion Fi15 (kd) i denna del.

För budgetåren 2000, 2001 och 2002 bör således preliminärt beräknas utgifter som riktlinje för regeringens budgetarbete med 7 524 miljoner kronor för år 2000, 7 626 miljoner kronor för år 2001 och 7 806 miljoner kronor för år 2002.

Stockholm den 11 maj 1999

På kulturutskottets vägnar

Inger Davidson

I beslutet har deltagit: Inger Davidson (kd), Åke Gustavsson (s), Elisabeth Fleetwood (m), Agneta Ringman (s), Charlotta L Bjälkebring (v), Lennart Fridén (m), Eva Arvidsson (s), Jan Backman (m), Paavo Vallius (s), Lars Wegendal (s), Peter Pedersen (v), Dan Kihlström (kd), Ewa Larsson (mp), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp), Hillevi Larsson (s) och Roy Hansson (m).

Avvikande meningar

1. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2000-2002

Elisabeth Fleetwood, Lennart Fridén, Jan Backman och Roy Hansson (alla m) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi14 (m) att ramarna för åren 2000–2002 skall minskas med 609 miljoner kronor per år i förhållande till vad regeringen har föreslagit. Statens insatser inom utgiftsområde 17 bör koncentreras till områden som är av allmänt intresse och av nationell karaktär och som är beroende av statliga medel för att verksamheter skall komma till stånd. Enligt utskottets uppfattning är det av största vikt att oberoende och alternativa finansieringsmöjligheter skapas för att säkra ett brett kulturutbud i hela landet.

Utskottets beräkning utgår från att en satsning skall kunna göras på en kulturfond som inledningsvis tillförs 100 miljoner kronor och som bygger på att stöd från fonden skall kunna utgå med ett lika stort belopp som tillskjuts genom enskildas bidrag eller sponsorsinsatser. Härigenom skapas en politiskt oberoende och långsiktigt säkrad finansiering. Vidare bör satsningar göras på kulturarvs- och kulturmiljövårdsområdena. Sedan de regionala kulturinstitutionerna nu har byggts ut kan anslagen till Riksteatern, Rikskonserter och Riksutställningar minskas. Likaledes kan anslagen till Ungdomsstyrelsen och Statens kulturråd samt anslaget Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete minskas. Slutligen anser utskottet att anslaget till allmänna samlingslokaler skall upphöra.

Utskottets ställningstagande innebär att – i enlighet med vad som föreslås i motion Fi14 (m) – det för utgiftsområde 17 preliminärt bör beräknas utgifter som riktlinje för regeringens budgetarbete om 6 915 miljoner kronor för år 2000, 7 017 miljoner kronor för år 2001 och 7 197 miljoner kronor för år 2002.

2. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2000-2002

Inger Davidson och Dan Kihlström (båda kd) anser att avsnittet Kulturutskottets bedömning bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna bakom motion Fi15 (kd) att ramarna för åren 2000–2002 skall ökas med 10 miljoner kronor per år i förhållande till regeringens förslag.

Som föreslås i motionen bör medel under anslaget L 1 Folkbildning inte utgå för fackförbundens och vissa andra organisationers uppsökande verksamhet och utbildning i samhällsfrågor. I stället bör satsningar göras på allmänna samlingslokaler, trossamfundens lokaler och länsmusiken. Vidare bör särskilda medel avsättas för utveckling av ideell verksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.

Utskottets ställningstagande innebär att utgiftsområdet tillförs en allmän förstärkning om 10 miljoner kronor.

Sammanfattningsvis bör således för utgiftsområde 17 – i enlighet med vad som föreslås i motion Fi15 (kd) – beräknas utgifter som riktlinje för regeringens budgetarbete om 7 534 miljoner kronor för år 2000, 7 636 miljoner kronor för år 2001 och 7 816 miljoner kronor för år 2002.

Särskilda yttranden

1. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2000-2002

Lennart Kollmats (fp) anför:

Folkpartiet liberalerna har inte föreslagit någon ändring i förhållande till regeringens förslag då det gäller ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid för åren 2000-2002. Vi har emellertid i vår motion Fi17 (fp) angivit att vi avser att föreslå en minskning av medlen till fackförbundens uppsökande verksamhet för att därigenom finansiera vissa angelägna regionala projekt.

2. Anslagsförordningen m.m.

Inger Davidson (kd), Elisabeth Fleetwood (m), Lennart Fridén (m), Jan Backman (m), Dan Kihlström (kd), Birgitta Sellén (c), Lennart Kollmats (fp) och Roy Hansson (m) anför:

För att kunna ta ställning till de utgiftsramar som föreslås i vårpropositionen måste det framgå hur regeringens nya anslagsförordning genom indragningar kommer att slå för de olika verksamheterna. Regeringens åtgärder för att klara utgiftstaken genomförs enligt vår mening på ett felaktigt sätt genom att ett flertal besparingar inte underställs riksdagen för beslut. Vi är självfallet inte emot att nivån på de fastställda utgiftstaken hålls, men regeringen bör informera om hur indragningen av anslagssparandet och de nya s.k. begränsningsbeloppen slår innan riksdagen slutgiltigt kan ta ställning till de föreslagna utgiftsramarna.

Innehållsförteckning

Till finansutskottet	1
Utskottet	1
Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2000–2002	1
Regeringens förslag	1
Sammanställning av motionsförslagen	2
Kulturutskottets bedömning	3
Avvikande meningar	5
1. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2000-2002, (m)	5
2. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2000-2002, (kd)	5
Särskilda yttranden	6
1. Ramarna för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid 2000-2002, (fp)	6
2. Anslagsförordningen m.m, (m, kd, c, fp).	6